

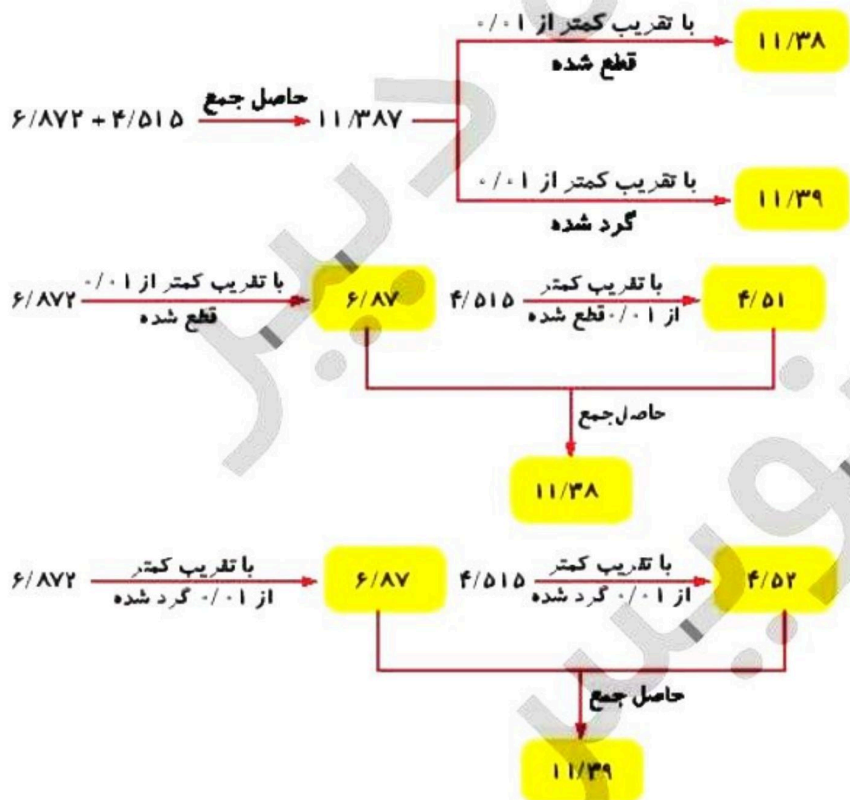
بخوان و بیاموز

حال که روش قطع کردن و گرد کردن اعداد را آموختیم، می‌خواهیم رابطه‌ی بین عددهای تقریبی و اندازه‌گیری و محاسبات مربوط به آن را بیاموزیم تا بینیم تا چه اندازه گرد شده و قطع شده‌ی اعداد در این راه به ما کمک می‌کنند. برای محاسبات گاهی اوقات ایجاد مقدار تقریبی را حساب کرده، سپس حاصل را به دست می‌آوریم و گاهی هم اول حاصل عبارت را به دست می‌آوریم و سپس تقریب می‌زنیم. در این‌گونه محاسبات، باید بدانیم که حاصل با مقدار واقعی چقدر تفاوت دارد: ولی به‌طور کلی وقتی عددی را به‌طور تقریبی حساب می‌کنیم، تقریب گرد شده‌ی عدد به مقدر واقعی نزدیک‌تر می‌شود.

به مثال زیر توجه کن:

مثال:

ابتدا محاسبه بعد تقریب:

ابتدا تقریب بعد محاسبه:

محاسبه‌ی حاصل عبارت‌ها با رعایت ترتیب انجام عملیات

ترتیب انجام عملیات عبارت‌اند از:

- (۱) درونی‌ترین پرانتز
- (۲) ضرب و تقسیم از سمت چپ
- (۳) جمع و تفریق از سمت چپ

علوی

به مثال‌های زیر توجه کن:

$$3 \times (12 - 8) + 0.6$$

$$3 \times 4 = 12 \Rightarrow 12 + 0.6 = 12.6$$

$$23 + 7/5 \times 8 - 2/5 \div 0.75 \times 0.5$$

$$\frac{25}{10} \div \frac{75}{100} = \frac{25}{10} \times \frac{100}{75} = 6 \times 0.5 = 3 \Rightarrow \frac{23 + 60 - 3}{10} = 100$$

$$6 \times 0.5 = 3$$

$$23 + 60 - 3 = 100$$

مثال

مثال

فعالیت کلاسی

حاصل عبارت‌های زیر را به دست آور و سپس با تقریب کمتر از 0.1 گرد کن.

الف: $25/2 \times 5/8 =$ .....

ب: $38/23 + 25/36 =$ .....

پ: $(6/84 + 12/93) \times 0.3 =$ .....

دو عدد $8/42$ و $49/10$ را در نظر بگیر.

الف: حاصل ضرب دو عدد را به دست آور و سپس جواب را با تقریب کمتر از 0.1 به روش گرد کردن تقریب بزن.

ب: ابتدا هر عدد را با تقریب کمتر از 0.1 گرد کن و سپس حاصل ضرب را به دست آور.

پ: آیا نتیجه‌ها یکی است؟

جاهای خالی را پر کن و پاسخها را مقایسه کن.

الف: $\frac{9}{842}$

$-\frac{2}{453}$

با تقریب کمتر از 0.1

با روش قطع کردن

ب: $\frac{9}{842}$

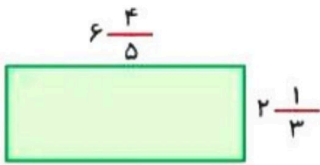
$-\frac{2}{453}$

با تقریب کمتر از 0.1

با روش گرد کردن

۴ محیط و مساحت مستطیل زیر را به دو روش زیر حساب کن.

الف: ابتدا محیط و مساحت را حساب کن و سپس حاصل‌های به‌دست آمده را با تقریب کم‌تر از ۱ گرد کن.

ب: ابتدا اندازه‌های داده شده را با تقریب کم‌تر از ۱ گرد کن سپس محیط و مساحت آن را به‌دست آور.

۵ قطر دایره‌ای $\frac{8}{6}$ سانتی‌متر است.

الف: مساحت این دایره را به روش گرد کردن با تقریب کم‌تر از ۱ به‌دست آور.

ب: مساحت این دایره را به روش قطع کردن با تقریب کم‌تر از ۱ به‌دست آور.

پ: اختلاف بین مقدار واقعی و مقدار تقریبی را در هر مورد محاسبه کن.

۶ حاصل عبارتهای زیر را به‌دست آور.

الف: $2 + (5 + (1 + (\frac{4}{3} - \frac{2}{4}))) =$ .....

ب: $\frac{2}{1} \div 3 + 4 \times (\frac{-1}{25} + \frac{0}{2}) =$ .....

پ: $6 \times (8 - 3) + 9 =$ .....

ت: $5\frac{1}{3} - 2\frac{1}{4} + 1\frac{1}{2} \div \frac{1}{2} =$ .....

تمرین

۱ موارد مرتبط را به یکدیگر وصل کن. (یک مورد اضافی است).

۶	حاصل عبارت $8 - 8 \div 4$ برابر ..... است.
بیش‌تر	دقت محاسبه در روش قطع کردن نسبت به گرد کردن ..... است.
صفر	سرعت محاسبه در روش قطع کردن نسبت به گرد کردن ..... است.
کم‌تر	

۲ درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کن.

الف: برای محاسبه‌ی یک عبارت ریاضی، عمل تقسیم بعد از جمع باید انجام شود.

ب: خطای محاسبات در روش گرد کردن کم‌تر است.

پ: حاصل عبارت $8 \div 8 - 8 \div 8 + 8$ برابر $\frac{1}{64}$ می‌باشد.

علوی

۲ حاصل عبارت‌های زیر را به دست آور.

الف: $10 + 6 \times 4 - 3 + 8 \div 2 = \dots\dots\dots$

ب: $6 \times 8 \div 12 \times 3 \div 6 \div 2 = \dots\dots\dots$

پ: $\frac{3}{11} \times [8 + 4 \times (3 + 2 \times (21 \div 7))] = \dots\dots\dots$

ت: $9 + 9 \div 3 + 20 \times \frac{3}{4} - 5 = \dots\dots\dots$

۳ مقدار تقریبی عبارت $5\frac{3}{19} + 12\frac{14}{17} - 4\frac{1}{5} - 9\frac{13}{15}$ را به دست آور. (قبل از محاسبه)

۵ اختلاف گرد شده و قطع شده عدد $7/456839$ با تقریب کمتر از 0.001 کدام است؟

- ۱) 0.001 ۲) 0.002 ۳) 0.001 ۴) 0.0001

۶ عددی را با تقریب کمتر از 100 یک بار گرد و یک بار قطع کرده ایم. حاصل هر دو عدد یکی شده است، آن عدد کدام است؟

- ۱) 2742 ۲) 1459 ۳) 2789 ۴) 4760

۷ نمره‌های یک دانش آموز پایه‌ی هفتم به صورت زیر است: $18/25, 19/5, 17/75, 14/5, 12/25, 15/5$

اگر این نمره‌ها با تقریب کمتر از 10 گرد شود، معدل (میانگین) نمرات او را محاسبه کن.

۸ ضخامت هر برگ کاغذ 0.4 سانتی‌متر است. ضخامت کتابی که 226 صفحه دارد چند میلی‌متر است؟ (پاسخ را با تقریب کمتر از 1 گرد کن.)

۹ قطر دایره‌ای 8 متر است. مساحت آن چند متر مربع است؟ (با تقریب کمتر از 0.001 قطع کن.)

۱۰ طول مستطیل $6/484$ سانتی‌متر و عرض آن $2/628$ سانتی‌متر است. اگر با تقریب کمتر از 1 طول آن را گرد و عرضش را قطع کنیم، مساحت این مستطیل چند سانتی‌متر مربع خواهد بود؟

سؤالات ریاضی پیشرفته

۱ قطع شده‌ی عددی با تقریب کمتر از 0.001 ، عدد $526/0$ شده است. حداکثر چقدر می‌توان به عدد اضافه کرد تا قطع شده‌ی آن تغییر نکند؟

- ۱) 0.9 ۲) 0.9 ۳) 0.009 ۴) 0.0009